

Ontwikkeling van beek- en oevervegetatie na innovatief beekherstel

Rob Fraaije

Ecologie en Biodiversiteit groep
Universiteit Utrecht

J.T.A. Verhoeven & M.B. Soons

30 augustus 2016

Universiteit Utrecht

Laagland beken

- Vlak landschap, lage stroomsnelheid
- Regenwater gevoed
- Dynamisch en divers
- Stroming, waterniveaus, gradiënten
- Heterogeniteit, hoge biodiversiteit

Kanalisisatie: verlies van habitat heterogeniteit en biodiversiteit

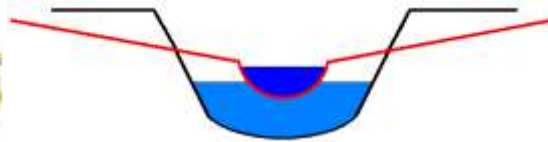
Beekherstel

Hermeanderen alleen:
Weinig verbetering

Project Beekdalbreed Hermeanderen:
Verbeteren beek functioneren

Agentschap NL
STOWA
Zeven waterschappen
Univerisiteit Utrecht
Wageningen UR
Alterra

Universiteit Utrecht

Wat heeft het herstel opgeleverd?

Wat zijn de effecten van het innovatieve beekherstel op beek- en oevervegetatie?

- Habitat heterogeniteit
- Biodiversiteit
- Soorten

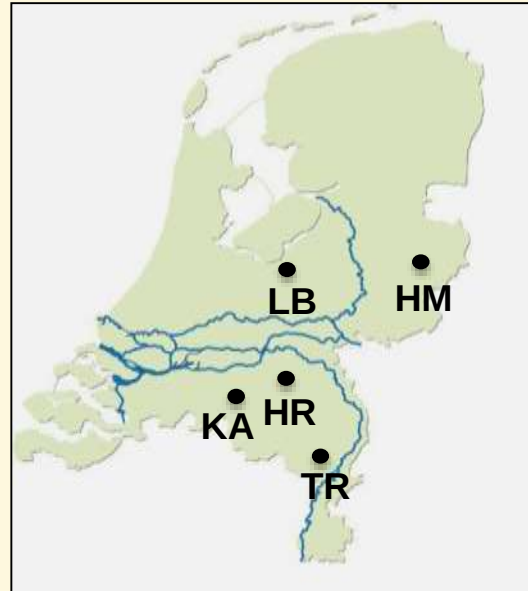

Onderzoeksgebieden

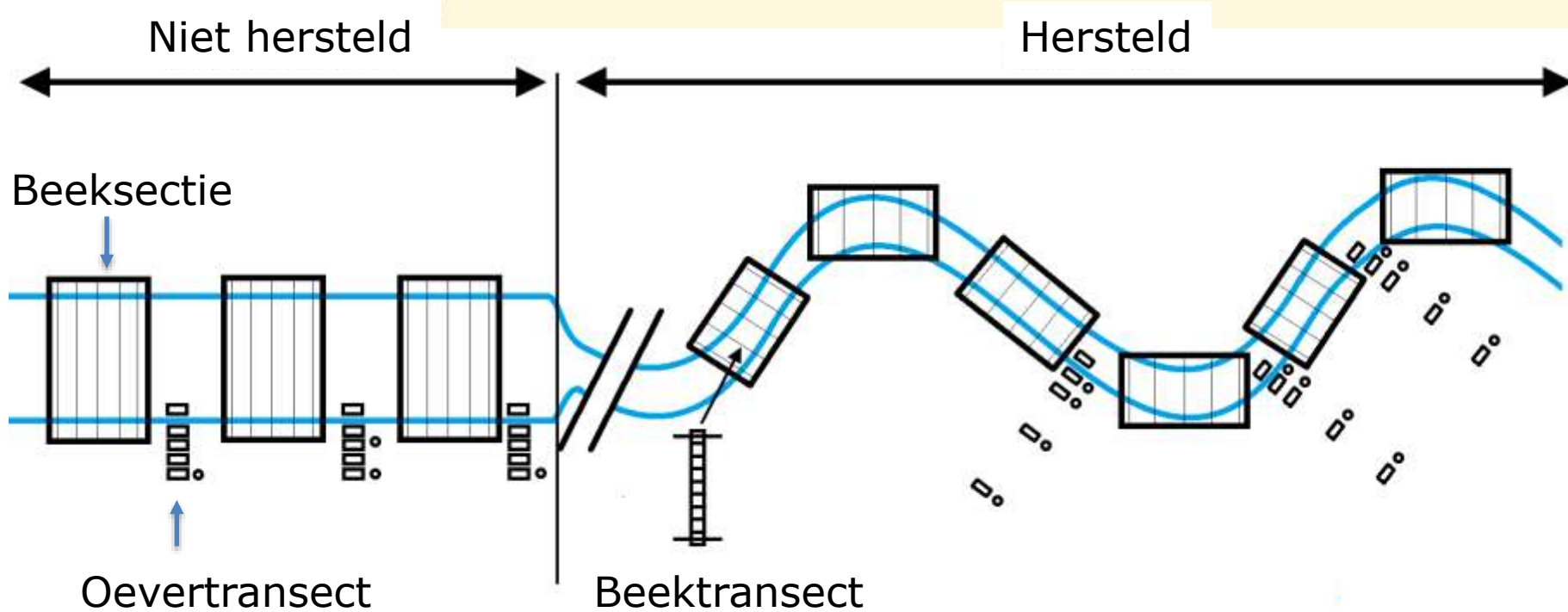
Niet hersteld

Hersteld

Onderzoeksopzet

Onderzoeksopzet

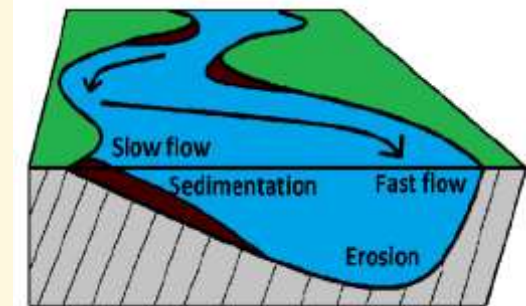
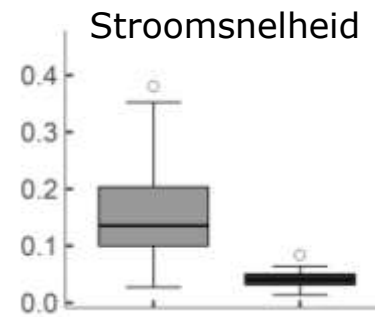
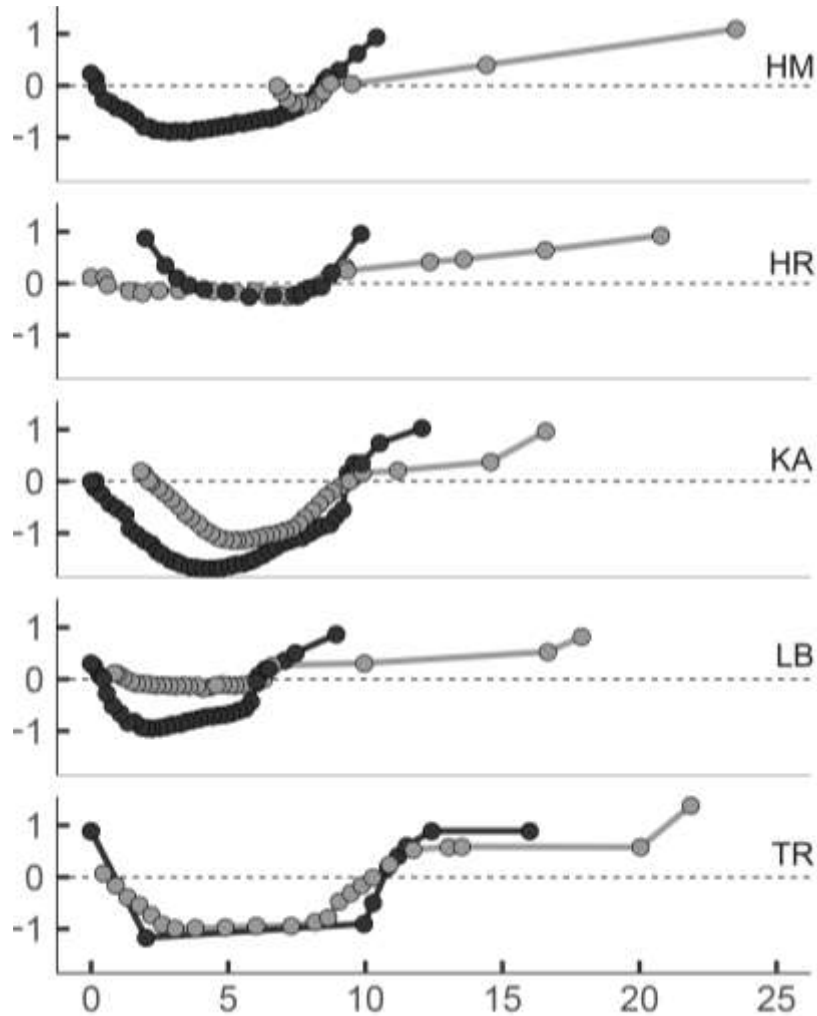
Onderzoeksopzet

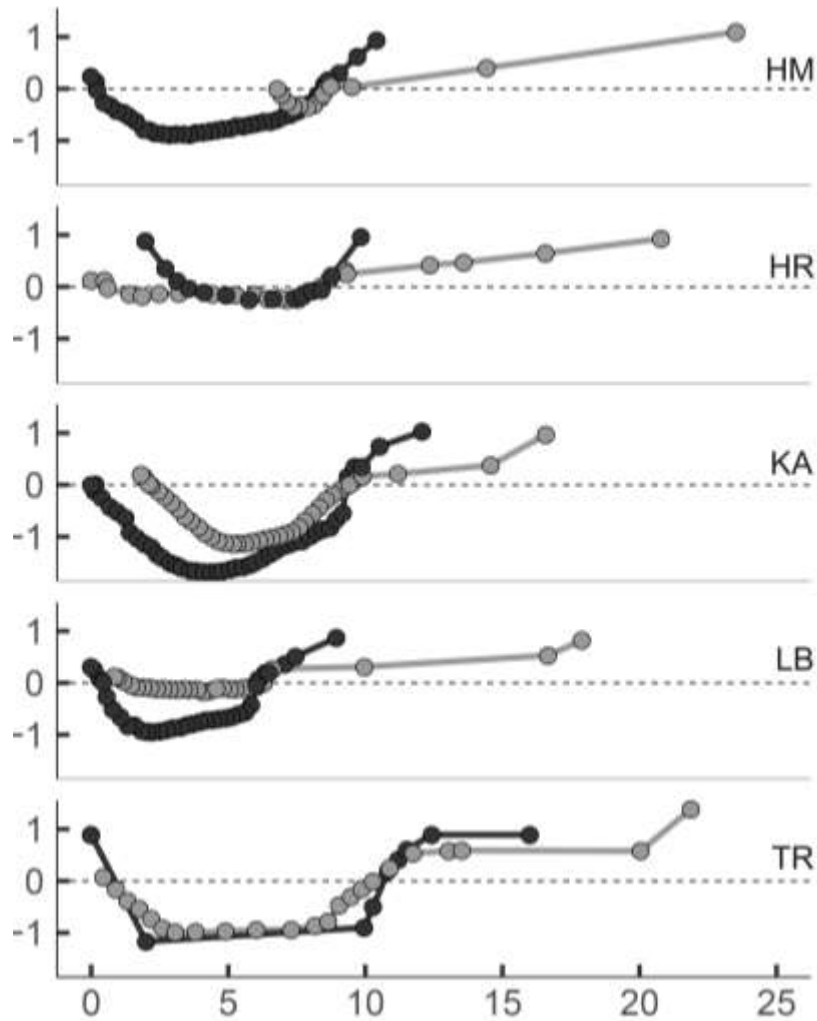
Onderzoeksopzet

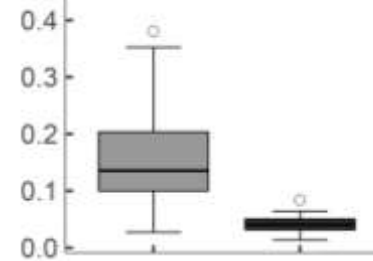
Resultaten

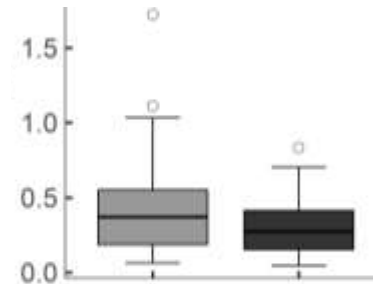
Resultaten

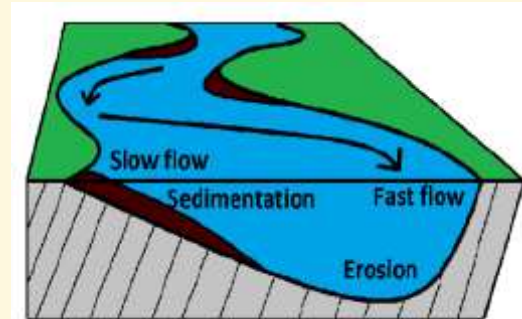
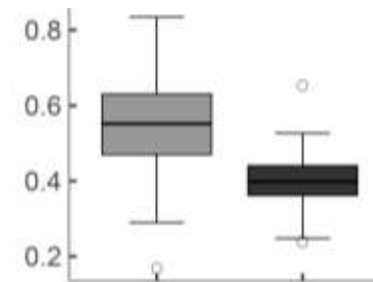
Stroomsnelheid

Variatie stroomsnelheid

Variatie beekdiepte

Resultaten

Resultaten

Resultaten

Resultaten

Resultaten

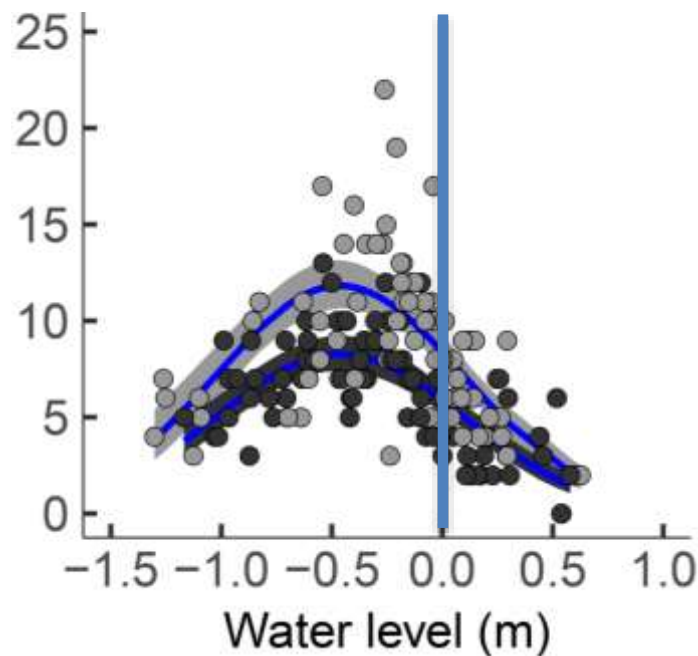

Resultaten

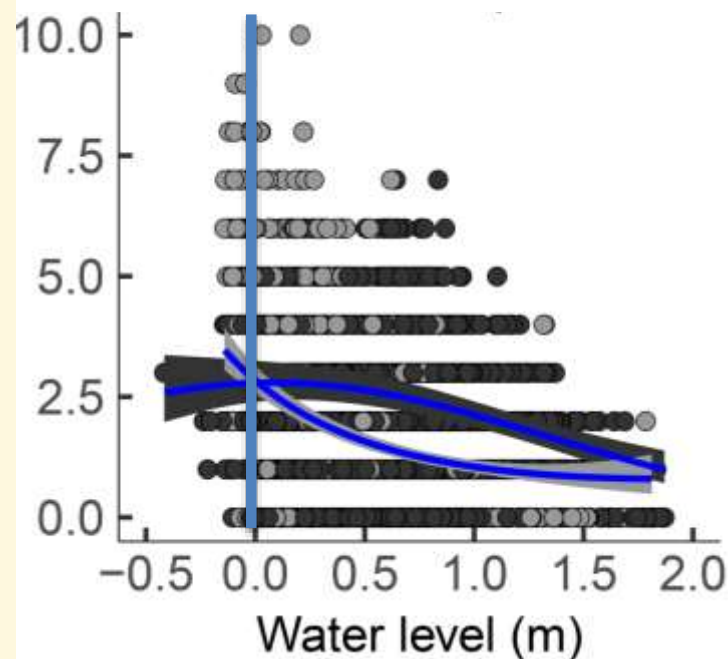

Resultaten soorten aantal per plot

Oevervegetatie
aantal soorten

Beekvegetatie
aantal soorten

Resultaten - beekvegetatie

Resultaten - beekvegetatie

Groeivorm classificatie

Hoge stroom-
snelheid ←

→ Lage stroom-
snelheid

Kruipend

Submers
smalbladig

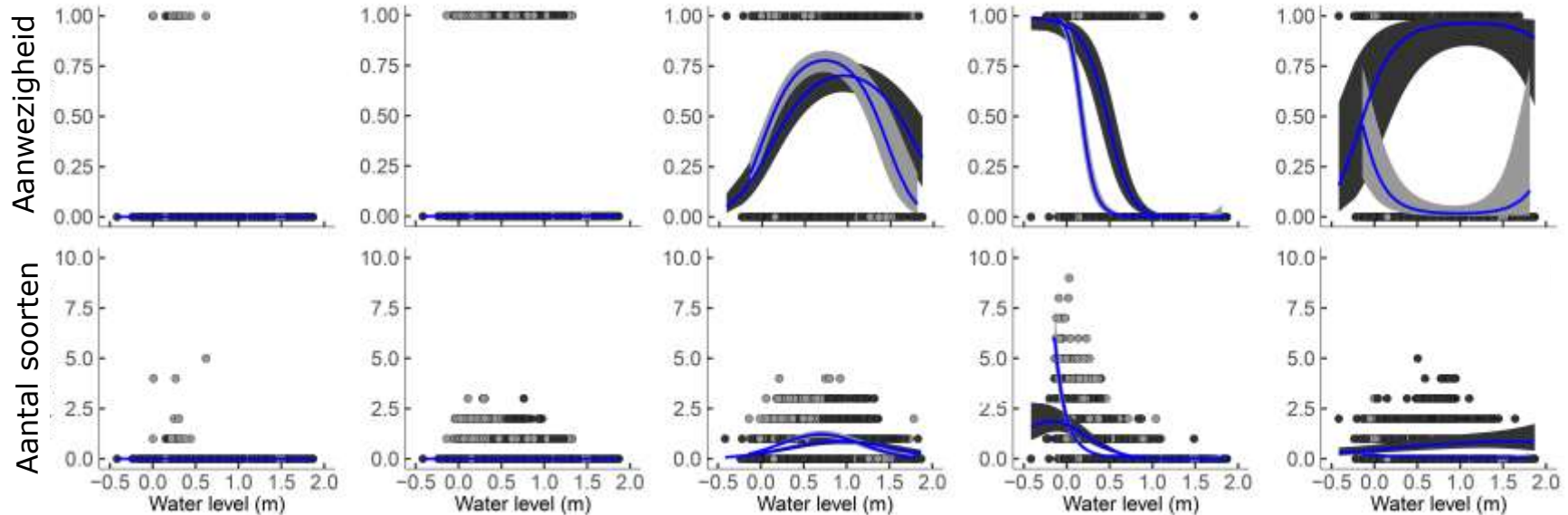
Submers
breedbladig

Emergent

Drijvend

Resultaten - beekvegetatie

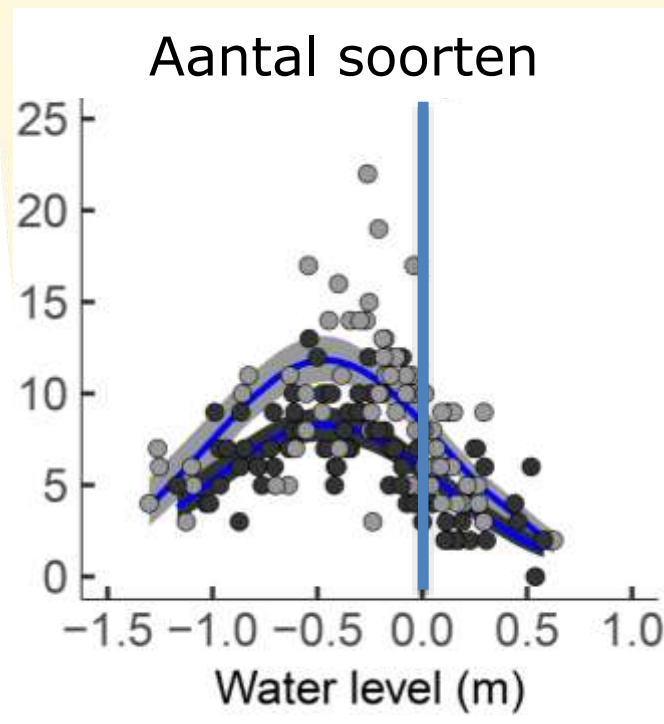
Resultaten - beekvegetatie

Resultaten - beekvegetatie

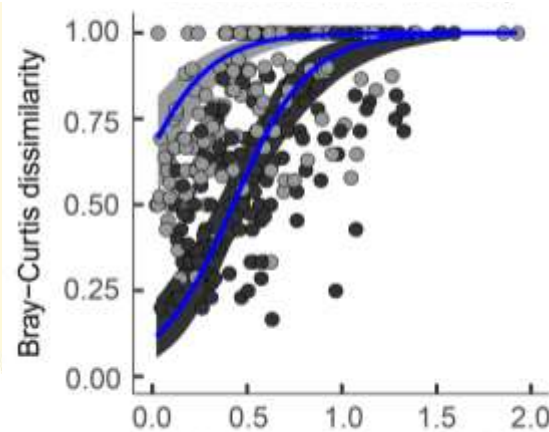
Resultaten - oevervegetatie

Resultaten - oevervegetatie

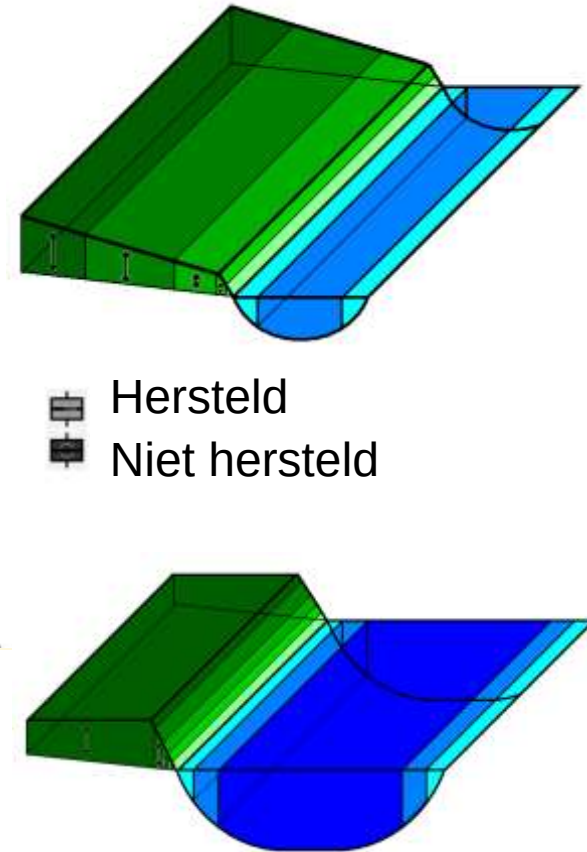
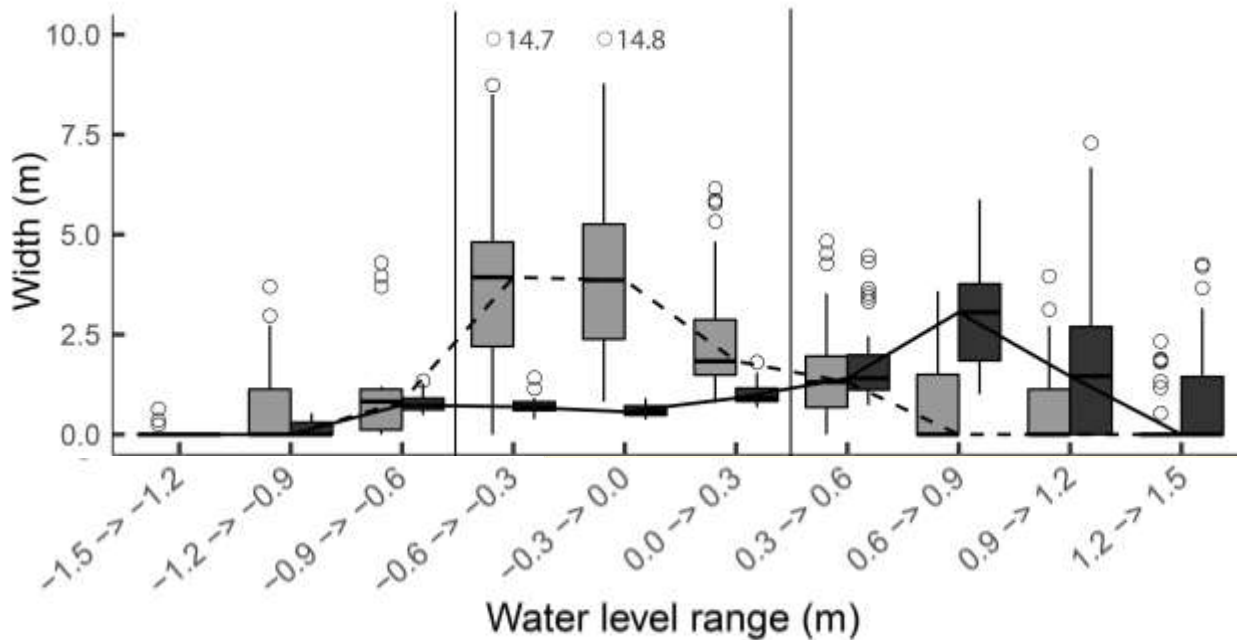
Vershil in soortensamenstelling

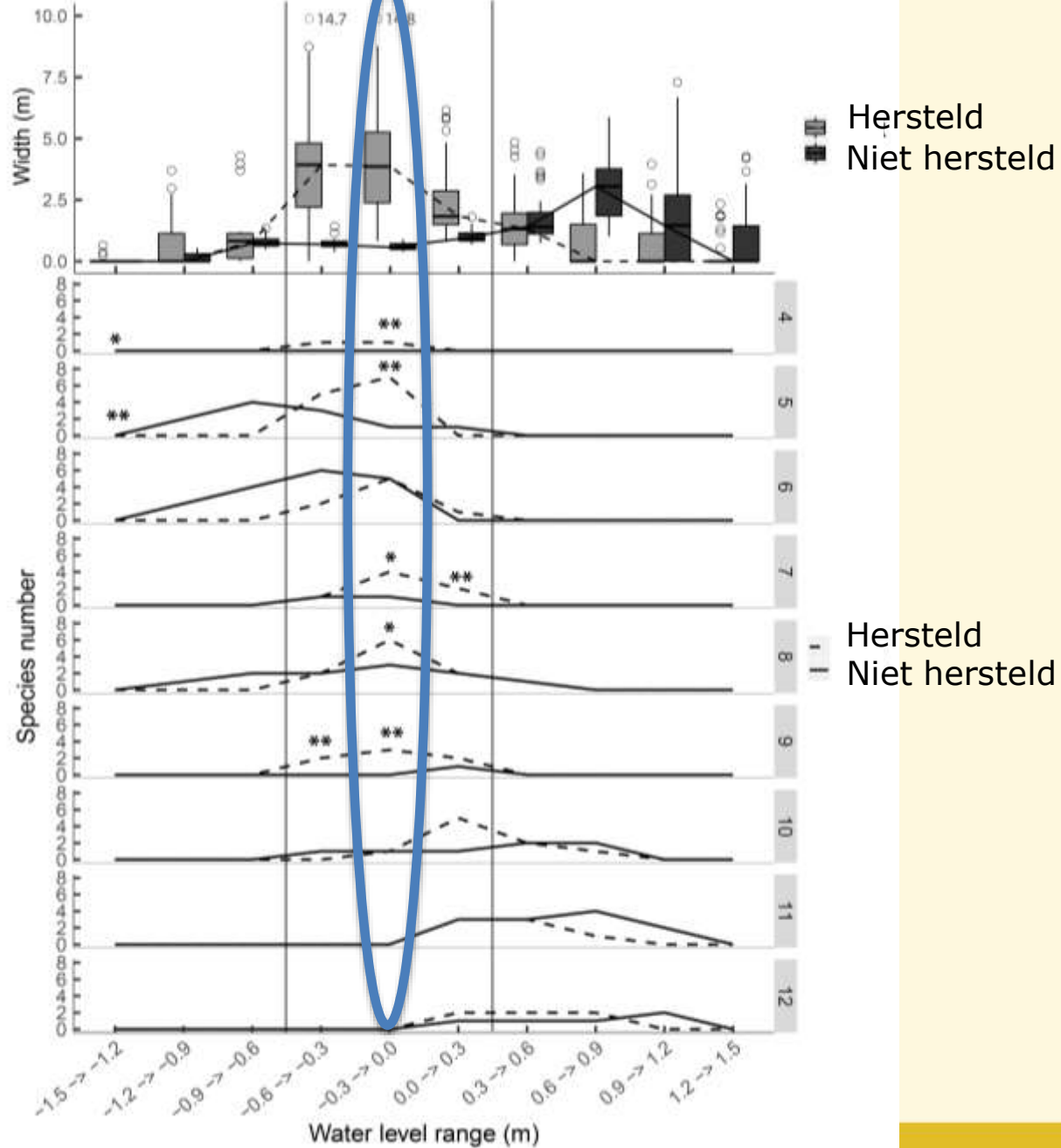

Hoogtestap langs gradient (m)

Resultaten - oevervegetatie

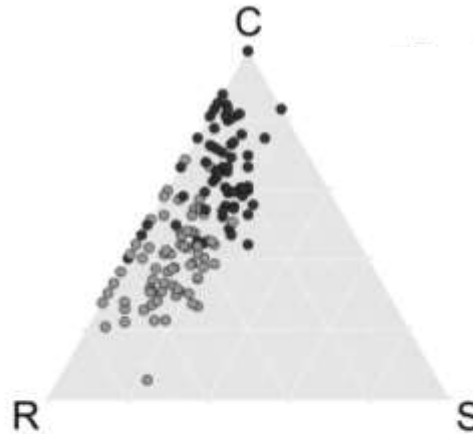
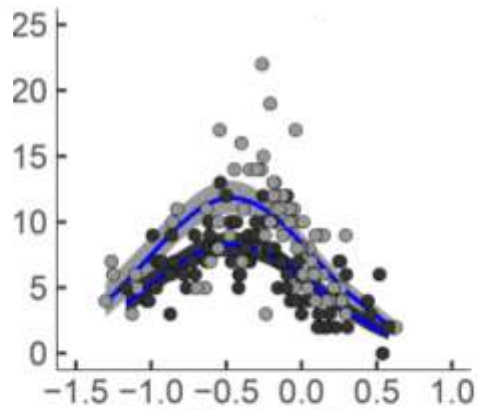

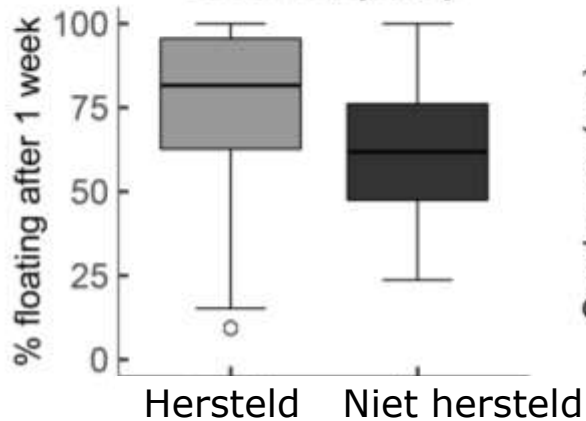

Resultaten - oevervegetatie

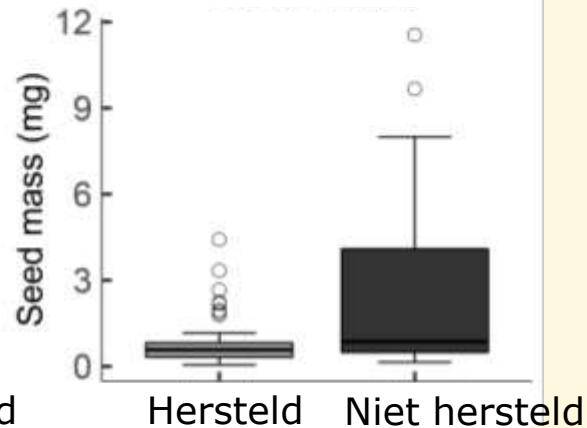
Aantal soorten

Zaad drijfvermogen

Zaadmassa

Conclusies en discussie

- Gecombineerde herstelmaatregelen zeer effectief in herstellen habitat heterogeniteit
- Snelle korte termijn toename in biodiversiteit van typische beek- en oeverplant soorten
- Lange termijn – afname diversiteit, bebossing, dynamiek

Beekherstel

- **Combinatie van herstelmaatregelen essentieel**
 - Verkleinde beekdimensies alleen mogelijk wanneer ruimte in het beekdal
 - Meandering toegevoegde waarde bij hogere stroomsnelheden
- **HERSTEL:**
 - **RUIMTE:** brede oeverzones en ondiepe beken
 - **HETEROGENITEIT:** Geleidelijk oplopende oeverzones met ruimte voor overstroming, variatie in waterdiepte
 - **CONNECTIVITEIT:** bovenstroomse nabijgelegen bronpopulaties, winteroverstroming in het beekdal

Met dank aan:

- Fondsen: Agentschap NL (RVO) en STOWA
- Waterschappen Aa & Maas, de Dommel, Vechtstromen, Vallei & Veluwe, Peel & Maasvallei
- Botanische tuin Utrecht
- MSc studenten:
 - Sophie Moinier
 - Ike Breeman
 - Iris van Gogh
 - Joost van Deelen
 - Robert Timmers
 - Claire Poupin

Bedankt

Vragen?

